

METODIKA VÝPOČTU DOPADŮ ZAVEDENÍ KONTROLNÍHO HLÁŠENÍ A ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB

Metodika výpočtu dopadů zavedení kontrolního hlášení

Výpočet přínosu kontrolního hlášení v Konvergenčním programu ČR 2017 vycházel především z aktuálního celoročního přínosu zavedeného opatření v roce 2016. Níže rekapitulujeme výpočet hotovostního dopadu kontrolního hlášení, který Vám již byl dříve oficiální cestou zaslán.

Na růst inkasa DPH v roce 2016 měl pozitivní vliv jako každoročně růst spotřeby vlády a domácností. Při odhadu růstu spotřeby jsme vycházeli z makroekonomické predikce Ministerstva financí z listopadu 2016. Tento růst činil v absolutní částce 10,7 mld. Kč.

Dále byl zohledněn dodatečný negativní vliv zavedení třetí sazby DPH, který se dodatečně projevil v inkasu daně roku 2016 ve výši -0,6 mld. Kč.

Inkaso DPH je do značné míry ovlivněno také investicemi. Za období leden až listopad 2016, dle údajů o výdajích státního rozpočtu, meziročně poklesly kapitálové výdaje státu o 52 mld. Kč. Z konzervativních důvodů kalkulujeme, že 25 – 50 % těchto výdajů je efektivních z hlediska DPH. Toto rozmezí bylo použito pro výpočet. Odpovídající část výdajů podléhající DPH byla následně násobena efektivní sazbou DPH ve výši 18,55 %, a tímto způsobem jsme se dopracovali k zápornému vlivu nižších výdajů státu na inkaso DPH ve výši -2,4 až -4,8 mld. Kč.

Všechny popsané efekty byly porovnány s meziročním skutečným růstem inkasa DPH. Významný reziduální meziroční růst je pak přínosem kontrolního hlášení, který se na základě použité varianty pohybuje v rozmezí 10 - 12 mld. Kč.

Jednotlivé dopady jsou znázorněny v těchto tabulkách:

V 1 -25 % výdajů DPH efektivní	mld. Kč
Pokles výdajů státu	-2,4
Kontrolní hlášení	10,2
Ostatní opatření	-0,6
Růst spotřeby vlády a domácností	10,7
Celkem	17,9

V 2- 50 % výdajů DPH efektivních	mld. Kč
Pokles výdajů státu	-4,8
Kontrolní hlášení	12,6
Ostatní opatření	-0,6
Růst spotřeby vlády a domácností	10,7
Celkem	17,9

Výše popsaný výpočet v hotovostní metodice byl aplikován na data DPH v akruální metodice, na jejichž základě byl vypočítán dopad kontrolního hlášení v akruálním vyjádření v rozmezí 13 – 18 mld. Kč. Akruální výnos se však dlouhodobě v zásadě liší od hotovostního pouze o splatnost daně. Na základě kombinace těchto dvou přístupů jsme zvolili velice konzervativní hodnotu akruálního dopadu zavedení kontrolního hlášení ve výši 13 mld. Kč.

Oproti akruální metodice je hotovostní dopad pouze upraven o splatnost daně a tento výpočet na základě skutečných dat za rok 2016 činil 13 mld. Kč. Zdrojem odhadu rozpočtového dopadu pro rok 2017 byla data určená k sestavování národních účtů od Českého statistického úřadu, ve kterém ČSÚ zachycuje i skryté transakce. Při výpočtu se vycházelo z výkazu N6 - zkreslování účetních údajů. Pro účet výpočtu dopadu kontrolního hlášení byla použita hodnota nadhodnocených nákladů v účetnictví, která pro rok 2013 činila 145,2 mld. Kč. Podíl plátců DPH v ekonomice byl na základě expertního odhadu vyčíslen na cca 60 %. Na takto vzniklý teoretický základ daně byla aplikována odhadovaná efektivní sazba daně z přidané hodnoty. Výsledný výpočet kontrolního hlášení v prvním roce byl ještě ponížěn z konzervativních důvodů a to sice na základě předpokladu, že kontrolní hlášení zamezí takto uměle zvýšeným částkám DPH na vstupu pouze v 85 %. Celkový dopad kontrolního hlášení tedy na základě tohoto výpočtu vychází na cca 13,7 mld. Kč. Po odečtení skutečného dopadu za rok 2016, který v akruálním vyjádření činí 13 mld. Kč, vyjde tedy dodatečný dopad následujícího roku na 0,7 mld. Kč. V porovnání s dalším expertním odhadem, který zohledňuje v prvním roce zavedení nižší efektivitu opatření z důvodu postupně rostoucí efektivity opatření ve výši 90 %, vychází dodatečný dopad opatření v druhém roce cca 1,4 mld. Kč. Opět z důvodu konzervativního odhadu byla zvolena střední hodnota ve výši 1 mld. Kč.

Dodatečný dopad ve výši další 1 mld. Kč v roce 2017 vyplývá z odhadu dodatečného dopadu zavedení tzv. těžké analytiky, která má za úkol rozkrývat a eliminovat fiktivně vytvořené podvodné karuselové řetězce. Na základě odhadu tzv. VAT gapu Evropské komise pro ČR za poslední dostupný rok 2014 ve výši 61,5 mld. Kč a předpokladu, že 2/3 z této částky tvoří karuselové podvody. Velice konzervativním odhadem se dostáváme k tomu, že zavedení těžké analytiky sníží tyto karuselové podvody přinejmenším o 10 %. Těžká analytika je sofistikovaná činnost, jejíž výsledky ve formě rozkrývání fiktivních řetězců se projevují až v delším časovém horizontu. Vzhledem k pozdějšímu postupnému nájezdu opatření těžké analytiky až v posledním kvartálu roku 2016, odhadujeme v roce 2017 dodatečný dopad pouze ve výši 1 mld. Kč a až v roce 2018 plný celoroční dopad této analytické činnosti ve výši 4 mld. Kč (dle akruální metodiky meziroční nárůst o 3 mld. Kč).

Na základě současného plnění rozpočtu, které k 23. 5. vykazuje meziroční růst plnění inkasa DPH o více než 14 mld. Kč, se potvrzuje konzervativnost našich odhadů. Tyto údaje indikují, že očekávané pozitivní dopady kontrolního hlášení za roky 2017 a 2018 budeme nuceni v dalších aktualizacích strategických dokumentů MF razantně zvýšit.

Metodika výpočtu dopadů zavedení elektronické evidence tržeb

1. fáze a 2. fáze

DPH

- Základem výpočtu jsou růsty tržeb v sektoru maloobchodu a stravovacích služeb, které byly zaznamenány v Chorvatsku (maloobchod: +13,9 %; stravovací služby: +40,5 %),
- Z důvodu odlišných podmínek v České republice a v Chorvatsku byl stanoven koeficientu k předpokládanému nárůstu tržeb v České republice.
  - Koeficient (2/3) byl stanoven na základě expertního odhadu – je vycházeno z konzervativního přístupu k odhadům (jako základní rámcový předpoklad byl zohledněn poměr stínových ekonomik České republiky a Chorvatska dle studie *The Shadow Economy in Europe*, 2013).
- Níže uvedená tabulka ilustruje nárůsty tržeb za výše uvedené sektory v České republice.

	Předpokládaný nárůst tržeb	Předpokládaný nárůst tržeb, mld. Kč
Maloobchod, kromě motorových vozidel	9,3 %	104,5
Stravovací služby	27,0 %	16,1

- Předpokládaný nárůst základu daně v sektoru maloobchodu: $25 \% * 104,5 \text{ mld. Kč} = 26,1 \text{ mld. Kč}$ (25 % představuje průměrnou marži v sektoru maloobchodu)
- Předpokládaný nárůst základu daně v sektoru stravovacích služeb: $35 \% * 16,1 \text{ mld. Kč} = 5,6 \text{ mld. Kč}$ (35 % představuje konzervativní marži v sektoru stravovacích služeb)
- Efektivní sazba DPH: 18,83 % (vypočtena na základě dat z daňových přiznání)
- Aplikace efektivní sazby DPH na předpokládanou přidanou hodnotu v sektoru maloobchodu: $18,83 \% * 26,1 \text{ mld. Kč} = 4,9 \text{ mld. Kč}$
- Aplikace efektivní sazby DPH na předpokládanou přidanou hodnotu v sektoru stravovacích služeb: $18,83 \% * 5,6 \text{ mld. Kč} = 1,1 \text{ mld. Kč}$
- Celkový předpokládaný rozpočtový dopad za sektory maloobchodu a stravovacích služeb činí 6,0 mld. Kč; po započtení dopadu zavedení snížené sazby DPH v restauracích (- 0,5 mld. Kč) činí celkový rozpočtový dopad v za sektory maloobchodu a stravovacích služeb **5,5 mld. Kč**

DPPO a DPFO

- Stejně jako v případě DPH je výpočet založen na údajích chorvatského ministerstva financí, které byly přizpůsobeny na podmínky České republiky.
- Na základě výše uvedeného postupu je předpokládáno, že by mělo dojít k nárůstu základu daně z příjmů o 31,7 mld. Kč. Základ daně je nutné rozdělit na část připadající daňovým subjektům – fyzické osoby, a daňovým subjektům – právnické osoby. Přičemž je nutné zohlednit a zároveň, v případě nutnosti upravit z titulu toho, že ne všichni jsou plátcem DPH.

- Rozdělení základu daně na fyzické a právnické osoby bylo provedeno pomocí údajů Českého statistického úřadu, který odhaduje velikost nepřiznaných tržeb v ekonomice (tento údaj není veřejně publikován). Rozdělení nárůstu základu daně bylo stanoveno následovně:
  - Fyzické osoby: 21,2 mld. Kč
  - Právnické osoby: 10,5 mld. Kč
  - Celkem: 31,7 mld. Kč
- Dopad na inkaso daně z příjmů právnických osob: 10,5 mld. Kč (zvýšený základ daně) * 19 % (sazba daně) = **2 mld. Kč.**
- Dopad na inkaso daně z příjmů fyzických osob je obdobný jako u právnických osob, ale zde je nutné zohlednit fakt, že ne všechny fyzické osoby jsou plátcí DPH. Základ daně pro výpočet dopadu na daň z příjmu fyzických osob tedy musí být vyšší než základ daně pro DPH. Z konzervativního důvodu byl raději použit nízký koeficient 1,6. Tento koeficient vyjadřuje fakt, že pouze část fyzických osob jsou plátcí DPH (fyzických osob, kteří jsou plátcí DPH, je ve skutečnosti cca 30 %).
- Dopad na inkaso daně z příjmů fyzických osob: 33,9 mld. Kč (základ daně*1,6) * 15 % (sazba daně) = **5 mld. Kč.**

3. fáze a 4. fáze

DPH

- Při odhadech fiskálních dopadů 3. a 4. fáze již nebylo možné použít data poskytnuté chorvatským ministerstvem financí, neboť poskytnutá data obsahovala jen růsty tržeb ve vybraných sektorech (maloobchod, stravovací služby, kadeřnice, kosmetičky). Avšak z těchto výsledků lze alespoň odvodit očekávání, že tržby v ostatních sektorech neporostou tak razantně jako v sektoru pohostinství. Z tohoto důvodu se ve 3. a 4. fázi již neočekává tak velké růsty tržeb a z nich plynoucího inkasa daní jako v 1. a 2. fázi.
- Na místo chorvatských podkladů, které bylo možné použít při výpočtu fiskálních dopadů 1. a 2. fáze, byly pro kvantifikaci dopadů 3. a 4. fáze využita data Českého statistického úřadu o výši nepřiznaných tržeb v jednotlivých odvětvích. S ohledem na postupný náběh 3. a 4. fáze byly údaje o nepřiznaných tržbách rozděleny do jednotlivých etap dle náběhu sektorů, které se do jednotlivých fází budou postupně zapojovat.

	Nepřiznané tržby v mld. Kč
3. fáze	65,3
4. fáze	41,7

Zdroj: ČSÚ

- I když uvedené hodnoty za nepřiznané tržby dosahují cca 107 mld. Kč, tak z důvodu opět konzervativního přístupu ke kvantifikaci dopadů 3. a 4. fáze byl použit předpoklad, že se nepodaří zachytit celý objem nepřiznaných tržeb. Koeficient, který upravuje tuto skutečnost, byl stanoven expertním odhadem na 25 %, tj. podaří se zachytit 75 % nepřiznaných tržeb.
- Dalším předpokladem, který byl použit pro 3. a 4. fázi, je počet plátců DPH, kteří se do jednotlivých fází budou zapojovat. Podíl plátců DPH v jednotlivých fázích je následující:

- Ve 3. fázi je uvažován 50% podíl plátců DPH.
- Ve 4. fázi je uvažován 30% podíl plátců DPH.
- Odhadované podíly vychází z průměrného podílu plátců DPH na všech plátcích v ekonomice. Ve 4. fázi se však předpokládá nižší počet plátců, z důvodu vyššího podílu osobních služeb a řemesel.
- Pro odhad růstu základu daně byla aplikována odhadovaná marže v daných sektorech ve výši 40 % ve 3. fázi a 30 % ve 4. fázi. Po zohlednění podílu plátců daně je základ daně pro výpočet dopadu následující:

	Zvýšený základ daně, mld. Kč
3. fáze	13,1
4. fáze	3,8

- Na výše odhadnutý základ daně byla aplikována efektivní daňová sazba (vypočtena z daňových příznání) ve výši 18,83 %.
- Jak již bylo výše zmíněno, předpokladem výpočtu je fakt, že se nepodaří odhalit všechny zatažené tržby, proto byl výsledný celkový přínos snížen o 25 %. Výsledný dopad je tedy následující:

	Celkový dopad, mld. Kč
DPH – 3. a 4. fáze	2,4

DPPO a DPFO

- Výpočet fiskálních dopadů 3. a 4. fáze na inkaso daně z příjmů fyzických osob je založen rovněž na datech Českého statistického úřadu o nepřiznaných tržbách v jednotlivých sektorech ekonomiky.
- V případě dopadů na inkaso daně z příjmu fyzických osob bylo vycházeno ze skutečnosti, že fyzické osoby mohou využívat paušální výdaje. To znamená, že vyšší tržby, které fyzické osoby budou přiznávat, budou poníženy o částku minimálně ve výši paušálních výdajů.
- Ve 3. fázi se nachází svobodná povolání, u kterých je možné uplatnění paušálu ve výši 60 %, ve 4. fázi jsou zahrnuty řemeslné živnosti (kadeřnice), které mohou využívat paušál 80 %.
- Právnícké osoby nemohou systém paušálních výdajů používat, ale s ohledem na konzervativní přístup ke kvantifikaci dopadů 3. a 4. fáze byl přijat předpoklad, že právnícké osoby mají stejnou nákladovost jako fyzické osoby využívající paušální výdaje.
- Rozdělení nárůstu základu daně, respektive zdanitelného zisku, ve 3. a 4. fázi je následující:
  - 3. fáze: 26,1 mld. Kč
  - 4. fáze: 8,3 mld. Kč
- Tento zisk byl rozdělen na část připadající fyzickým a právníckým osobám za využití již výše uvedeného poměru:

	Právnícké osoby, mld. Kč	Fyzické osoby, mld. Kč
3. fáze	9,1	17
4. fáze	2,9	5,4

- Následně byla aplikována příslušná sazba daně pro právnické osoby (19 %) a fyzické osoby (15 %).

	Právnícké osoby, mld. Kč	Fyzické osoby, mld. Kč
3. fáze	1,7	2,6
4. fáze	0,6	0,8

- Tyto výsledky lze považovat za konzervativní potenciál růstu daňových příjmů. Stejně jako v případě ostatních výpočtů byl i tento dopad ještě ponížěn na základě dosavadních zkušeností, že není možné předpokládat, že by byla vybrána celá částka nepřiznaných příjmů.
- Níže uvedená tabulka ilustruje takto snížený dopad na základě expertního odhadu

	Celkový dopad	
	Právnícké osoby, mld. Kč	Fyzické osoby, mld. Kč
DPPO, DPFO – 3. a 4. fáze	0,9	2,2

Výše uvedené dopady vyjadřují očekávaný výnos za celý kalendářní rok, avšak v některých fázích dochází k postupné účinnosti během roku, což je důvodem, proč jsou výše uvedené odhady celoročních výnosů v Konvergenčním programu ještě poníženy s ohledem na částečnou účinnost během jednotlivých let (např. některé fáze EET jsou účinné od 1. března místo počátku roku).

Součet dopadů u DPH se může od Konvergenčního programu lišit o desetinu vlivem zaokrouhlení.

Způsob výpočtu příspěvků na sociální zabezpečení u EET

Výpočet je značně zjednodušený a vychází primárně:

- 1) Odhadu výnosu DPFO v důsledku zavedení EET.
- 2) Sazbami a základem pro pojištění u OSVČ.

Protože jsme počítali, že v drtivé většině se zavedení EET bude týkat osob, které již na trhu působí, a tedy mají daňovou povinnost (tedy uplatňují již příslušné slevy na dani apod.), vypočítali jsme z částky u nárůstu DPFO (před započítáním jednorázové slevy na dani ve výši 5000Kč v první vlně zavádění EET – v Konvergenčním programu je uvedena již částka očištěná o tuto slevu!), o kolik vzroste přiznaný příjem u OSVČ. Tato částka byla upravena v souladu s určením základu pro výpočet pojistného (50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné

činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení) a vynásobeno sazbami na sociální pojištění (31,5 %) a zdravotní pojištění (13,5 %).

Vzhledem k tomu, že někteří OSVČ platí částky sociálního a zdravotního pojištění v souladu s minimálním vyměřovacím základem a ne všichni platí nemocenské pojištění (zde by byl však rozdíl 0,1 mld. Kč), byla částka vypočítaná způsobem popsaným výše konzervativně zkrácena na 60 %. Konzervativní je to z toho důvodu, že zvýšení přiznaných příjmů je dostatečně velké, aby uplatňované minimum hrálo poměrně nevýznamnou roli. Jinými slovy, pokud dojde k přiznávání příjmů o částku, která je odhadována v případě DPFO, pak se OSVČ platící minimum před zavedením EET nad stanovené minimum dostanou velmi rychle.

- Celkový dodatečný výnos DPFO v důsledku EET: 7,2 mld. Kč
- Celkový dodatečně přiznaný základ pro DPFO: $7,2/0,15=48$ mld. Kč
- Základ pro pojistné: $48/2=24$ mld. Kč
- Celkové pojistné: $24*0,45=10,8$ mld. Kč
- Zkrácení v důsledku „nonlinearity“ vyplývající ze zákonných minim na 60 %: $10,8*0,6=6,5$ mld. Kč
- Rozdělení do jednotlivých let v Konvergenčním programu bylo provedeno v souladu s DPFO v aktuální metodice.